

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Solutio per monetam falsam, n. 43.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

nequit: debet enim esse apprehensio voluntaria rei &c. Atque ex hac Lelsij doctrina sequitur, tuum esse illud aurum, quia tu illud invenisti, & primus occupasti.

Verum Delugo sic merito distinguit: „ si miles saccum eripuit, volens, pro „ ut fieri solet, illum occupare, quid „ quid id esset, factus fuit Dominus au- „ ri: sat enim voluntaria sic fuit auri „ apprehensio. Si autem intentio- „ nem applicavit ad lupulum, quia „ nihil aliud contineri credidit, non ac- „ quisivit dominium auri, sed remanet „ aurum in dominio eius, cuius erat „ saccus. Hæc Delugo, ex qua distin- „ ctione

Dico, si tibi is saccus fuit venditus à milite Domino, illi deberi aurum: si à milite non Domino, deberi aurum illis, à quibus ereptum est. Quod si sint hostes, aurum erit illorum, qui jus habent, eos spoliandi, quales sunt principes & respublica à quibus tu minori pretio emere poteris, quasi in præmii talis manifestationis: quod si denique facta diligentia, Dominus nosci non possit, inter incerta bona computandum erit, atque adeo ex nostra sententia erit primi occupantis, ut suo pp loco dicitur.

o. Castrop. l. c. pp. *infr. tr. 4. c. 1. §. 3. n. p. assert. 15.*

Ex qua doctrina confirmari potest decisio num. 41. allata de vase illo Corinthio: cum enim incognitum fuerit aurum, nemo ejus dominium habuit, nisi is, qui primus illud novit atque occupavit.

Solutio per monetam falsam.

43. Hic hujusmodi dolus locum habet opportunum, cujus sufficiens notitia dabitur, si error recentioris scriptoris hac occasione, ipsius pace, corrigatur.

„ Is ergo sic p. habet. Possessor bo- „ ne fidei monetæ falsæ, quam ponit „ inter alias suas monetas, potest illam „ expendere pro bona moneta, etiam „ sciens, illam esse falsam, ex Navarro Manualis cap. 17 num. 267. Hæc absolute Zambellus, perinde falsam doctrinam afferens, sicuti de falsa moneta loquitur: ergone, si inter centum gemmas à me bona fide emptas, inveniam decem falsas, easdem tertio pro veris etiam has decem vendere potero? quis id unquam permittat? nam si ego à te siue dolo malo, siue inculpate decipiar, non propterea possum alium tertium decipere; nec, si tu à me quid furaris, potero ego alterum tantum furari à tertio; non igitur hæc est doctrina Navarri, quam Zambellus ei ascribit. Navarrus enim loco citato recte, licet non admodum clare, distinctionem veram tradit. Explico: Moneta, vel primo falsa est ex mixtione metalli vilioris, vel secundo, ex defectu ponderis, vel tertio, ex signo regio, quod à falso monetario priuata auctoritate monetæ justis ponderis justique metalli imprimitur, cum deberet imprimi auctoritate regis.

44. Dico primo, cum Navarro q, si expendatur moneta falsa primo, & secundo modo, peccari contra justitiam, & cum obligatione restitutionis. Adde ego

K k k 2

ego

ego (ad explicationem maiorem) cum eo discrimine , ut si cognoscens falsitatem, id facias, pecces , cum obligatione restitutionis ; si eam inculpate non cognoscens non pecces, sed statim ac cognoscis, obligaris ad reficiendum pretium ei, qui damnum sentit : obligaris autem non ex injusta actione, sed ex obligatione, quam habes, solvendi justum pretium pro re empta.

q idem docet Molina t. 3. d. 702. n. 12.

45. Dico secundò, cum eodem Navarro, si expendatur moneta falsa tertio modo , non peccari contra iustitiam ; esto enim, peccaverit is, qui signum regium ementitus est, non peccas tu, qui expendis, quia per ejusmodi expensio- nem nullum alteri tertio damnum inferis ; jam enim tertius habebit monetam, quæ æque in foro æstimabitur, ac quæcumque alia legitima.

§. XII.

De fraudibus ex Monopolijs.

Monopolium Græce , Latine vnius venditio, multis paratur, & multis excusatur modis, quos distinctè jam subijcio.

Monopolium ex privilegio.

2. Quando aliquis, vel aliqui pauci obtinent à principe privilegium, ut ipsi soli vendant, distinguendum est : nam sine rationabili causa, est id illicitum, cum onere restitutionis, quod primo loco subeunt ipsi privilegiati ; secundo loco ipse concedens. Ratio est, quia sic fit injuria alijs volentibus

similiter vendere suas merces. Si vero sit ex causa rationabili, licitum est, excusante nimirum eadem rationabili causa ; dummodo pretium, pensatis omnibus, justè constituatur, non vero considerata hac restitutione apud vnum venditorem, quæ per accidens est.

a Sic conciliantur Sotus, Mod. Silv. alijque apud Salas dub. 38. n. 2. qui negant, cum alijs apud eundem, & Bon. de contract. d. 3. q. 2. p. 5. qui concedunt.

3. At, quanam rationabilis est ejusmodi causa ? respondeo, bonum publicum, quod fere accidit in tribus casibus dumtaxat. Primò, quando princeps eget pecunia ad bellum necessarium, vel ad opera regno necessaria : tunc enim servatis conditionibus servari solitis in vestigalibus imponendis, vendere potuit privilegium, & pecuniam ei operi applicare. Secundò, quando, nisi daretur hoc privilegium, ut unus vel pauci vendant, nemo, vel pauci merces importarent in civitatem, saltem continuate & certo, ob sumptus, quos sine eo privilegio recuperare vendentes non possent. Id fere accidit alibi in imprimendis libris, hic in Sicilia in importanda nive, ætatis tempore : nisi enim habeant illi Impressores privilegium, ut ipsi soli ad decennium, v. g. eum librum imprimant, & illi soli nivem importent, ijs facile carebit respublica. Tertio, quando ob bene merita alicuius artificis aliquam novam artem inventientis, conceditur, ut ipse solus eam exerceat ; conducit enim ad publicum bonum, sic allicere homines ad novas artes.

4. Petes